

05.06.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**05 Haziran 2024
Çarşamba**

05.06.24

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

05 Haziran 2024 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Kablolu Yayın Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Uydu Yayın Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

KURUL KARARI

- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun 30/05/2024 Tarihli ve 75935942-050.01.04-[01/24468] Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 7/12/2023 Tarihli ve E: 2021/125, K: 2023/213 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 1/2/2024 Tarihli ve E: 2021/38, K: 2024/25 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 1/2/2024 Tarihli ve E: 2022/69, K: 2024/27 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 1/2/2024 Tarihli ve E: 2023/110, K: 2024/35 Sayılı Kararı

"Son 10 yıldır un ihracatında dünya lideriyiz"

Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu (TUSAF) Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Tezcan, bu yıl değişen iklim koşullarına bağlı olarak buğday hasadının erken başladığına işaret etti ve "Bu sezon un ihracatımızın 4 milyon ton bandını zorlamasını hedefliyoruz." dedi.

Verimli bir sezon beklediklerini belirten Haluk Tezcan, "Un sanayicileri olarak son 10 yıldır dünyada ihracat lideriyiz. **Bu sene geçen yıl ulaştığımız 22 milyon tonluk rekor buğday üretim miktarına yaklaşacağımızı tahmin ediyoruz.** Bu sezon un ihracatımızın 4 milyon ton bandını zorlamasını hedefliyoruz." bilgisini verdi.

Karbon ayak izini sıfırlama çalışmalarına hız verilecek

Tezcan, yeşil dönüşüm konusunda atacakları adımlara değinerek, "Yeşil Mutabakat kapsamında önümüzdeki sezonlarda kaliteyi koruyup verimi yükseltmeye ve karbon ayak izini sıfırlamaya yönelik çalışmalarımıza hız kazandıracaktır. Bu dönüşümle katma değerli ürünlerimizin sayısı ve çeşitliliği de artacak. Ayrıca yeni sözleşmeli üretim modelimizle birlikte küçük üreticilerin cesaretlendirilip ekonomik olarak teşvik edilmesi, sürdürülebilir bir tarım modeli oluşturulmasında yolumuzu aydınlatacaktır." ifadesini kullandı.

Rekabet sorunu gündeme gelebilir

Ticaret Bakanlığı'nın dahilde işleme rejiminde sınırlandırmaya gideceğine ilişkin haberlerin ihracatçıları endişelendirdiğini belirten Tezcan, bu durumun sektörün rekabet sorunu yaşamasına yol açabileceğini kaydetti.

Çin Türkiye'den tarım ürünü alımlarını artıracak

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Çin'de temaslarda bulunurken Çin tarafından gelen açıklamalar tarımda işbirliğinin artacağına işaret etti.

Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi, salı günü Pekin'de Türk mevkidaşı Hakan Fidan'a, ülkesinin Türkiye'den tarım ürünü alımlarını ve turizm ile havacılık gibi sektörlerde iki ülkenin şirketleri arasındaki işbirliğini artırmayı umduğunu söyledi.

Çin bakanlığından yapılan ancak ayrıntı verilmeyen açıklamaya göre Çin istikrarlı küresel tedarik zincirlerini sürdürmek için Türkiye yardım istiyor.

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan da, "Bu dönemde Kuşak ve Yol Girişimi ile Hazar Geçişli Doğu-Batı Orta Koridor girişimimiz daha da büyük önem kazanmıştır. Kuşak ve Yol Girişimi ile Orta Koridor'un uyumlaştırılması, diğer bazı ulaştırma koridorlarıyla entegrasyonu için örneğin Irak'taki Kalkınma Yolu gibi somut adımlar atmayı hedefliyoruz." dedi.

Fidan, Çin'in başkenti Pekin'de, Çin Dışişleri Bakanı Vang Yi ile görüşmesinin ardından düzenlenen ortak basın toplantısında konuştu.

Fidan, heyetleriyle Çinli mevkidaşı ile kapsamlı bir toplantı yaptıklarını ve toplantının verimli geçtiğini aktardı.

05.06.24

Fidan, iki ülke ilişkilerinin önemli bir ayağını ekonominin oluşturduğunu, ikili ticaret hacminin 2023'te 48 milyar dolar düzeyine ulaştığını, Çin'in Türkiye'nin Asya'da birinci, dünyada üçüncü büyük ticaret ortağı olduğunu belirterek, şu değerlendirmede bulundu:

"Bu ticaret büyük oranda Çin'in lehinedir. Ticaret rakamlarını nasıl daha dengeli hale getirebiliriz konusunu tüm görüşmelerimizde gündeme getirdik. Türk tarım ürünlerinin ithalatı konusundaki kısıtlamaların kaldırılması gibi pratik tekliflerde bulundum. Turizm, işbirliğimizi daha da geliştirmek istediğimiz bir diğer alandır."

Daha fazla Çinli turistin Türkiye'ye gelmesini hedeflediklerini söyleyen Fidan, Çin Kültür ve Turizm Bakanı'nın da bu konuları ele almak üzere bu hafta Türkiye'yi ziyaret edeceğini belirtti.

Fidan, enerji alanına da yoğunlaşmak istediklerini, nükleer enerji ve kıymetli madenlerin değerlendirmesi alanlarında da işbirliği imkanlarının bulunduğunu ve bu konularda da ilgili kurumların, firmaların görüştüğünü dile getirdi.

Çinli şirketleri özellikle yüksek teknolojikli ürünlerde Türkiye'de üretim yapmaya ve AR-GE merkezleri kurmaya davet eden Fidan, bununla Çinli şirketlerin Türkiye zerinden Avrupa, Orta Doğu ve Afrika piyasalarına erişimlerinin de kolaylaşacağını söyledi.

Fidan, ulaştırma konularına önem verdiklerini vurgulayarak, şöyle devam etti:

"Bu dönemde Kuşak ve Yol Girişimi ile Hazar Geçişli Doğu-Batı Orta Koridor girişimimiz daha da büyük önem kazanmıştır. Kuşak ve Yol Girişimi ile Orta Koridor'un uyumlaştırılması, diğer bazı ulaştırma koridorlarıyla entegrasyonu için rneğin Irak'taki Kalkınma Yolu gibi somut adımlar atmayı hedefliyoruz."

Türkiye olarak ikili işbirliği mekanizmalarına işlerlik kazandırmak istediklerini belirten Fidan, bu konuda Çinli mevkidaşıyla mutabık kaldıklarını ve bu amaçla Hkmetler Arası Işbirliği Komitesi Eş Başkanı görevine Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet şimşek'in Cumhurbaşkanı tarafından atandığını aktardı.

Fidan, komitenin bu yıl içinde toplanmasını arzu ettiklerini, bu yıl ři'yi Türkiye'de ağırlamak istediklerini ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın davetini tekrar Çinli meslektaşına ilettiğini belirtti.

Su ürünleri üretiminde rekor artış

Su ürünleri üretimi 2023 yılında bir önceki yıla göre %18,6 artarak 1 milyon 7 bin 921 ton olarak gerçekleşti ve Cumhuriyet tarihinin rekoru kırıldı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2023 yılına ilişkin su ürünleri üretim verilerini yayınladı.

Su ürünleri üretimi 2023 yılında bir önceki yıla göre %18,6 artarak 1 milyon 7 bin 921 ton olarak gerçekleşti.

Üretimin %38,4'ünü avcılık yoluyla elde edilen deniz balıkları, %3,3'ünü avcılık yoluyla elde edilen diğer deniz ürünleri, %3,3'ünü avcılık yoluyla elde edilen iç su ürünleri ve %55,0'ını yetiştiricilik ürünleri oluşturdu.

Su ürünleri avcılığı 2023 yılında %35,5 arttı

Avcılık yoluyla yapılan toplam üretim 454 bin 59 ton olurken, yetiştiricilik üretimi 553 bin 862 ton olarak gerçekleşti. Deniz ürünleri avcılığı bir önceki yıla göre %39,4, iç su ürünleri avcılığı ise %0,8 arttı.

Avlanan deniz balıkları miktarı 387 bin 115 ton olarak gerçekleşti. Avlanan deniz balıklarının türlerine göre dağılımı incelendiğinde, hamsi balığının 273 bin 915 ton ile

05.06.24

en yüksek miktarda avlanan balık olduğu görüldü. Hamsi balığını 45 bin 764 ton ile çaça ve 17 bin 311 ton ile sardalya takip etti.

Yetiştiricilik üretimi 2023 yılında %7,6 arttı

Yetiştiricilik yoluyla yapılan üretimin 2023 yılında 399 bin 529 tonu (%72,1) denizlerde, 154 bin 333 tonu (%27,9) iç sularda gerçekleşti. Yetiştirilen en önemli balık türleri iç sularda 154 bin 6 ton ile alabalık, denizlerde ise 160 bin 802 ton ile levrek ve 154 bin 11 ton ile çipura oldu.

Verilere ilişkin yazılı açıklama yapan Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, su ürünlerinde sağlanan destekler, uygulanan politikalar ve projelerle sürdürülebilir yönetim yaklaşımına dayalı yakalanan üretimde artış ivmesinin devam ettiğini vurguladı.

Yumaklı, şunları kaydetti: "Su ürünlerinde 2023 yılı toplam üretim miktarı, bir önceki yıla göre yüzde 18,6'lık artışla 1 milyon 7 bin 921 ton oldu ve Cumhuriyet tarihinin rekoru kırıldı. 2023 yılındaki bu artışın en önemli nedeni, avlanan balık miktarından kaynaklandı."

Yumaklı, hamsi avcılığının üretiminde belirleyici tür olduğuna dikkati çekerek, "2023'te bir önceki yıla göre yüzde 117 artışla 273 bin 915 ton olarak gerçekleşen hamsi avcılığı, toplam üretim miktarımızda artışa sebep olduğu gibi balıkçımızın da yüzünü güldürmüştür. Ülkemiz için kıymetli olan bu balığımızı, fazlaca avlamaktan ziyade, uzun yıllar boyunca sofralarımızdaki sürekliliğini sağlamak önemlidir. Bütün gayretimiz bu yöndedir. Bunun için hamsinin de dahil olduğu 7 avcılık türünü üretim planlaması kapsamına aldık" ifadelerini kullandı.

Yetiştiricilik ürünlerinde geçen yıl nispi bir artışın yaşandığını belirten Yumaklı, şu bilgileri verdi:

"Su ürünleri yetiştiriciliği önceki seneye göre yüzde 7,6 artarak 553 bin 862 tona ulaştı. Bakanlık olarak üretim hedeflerini yakalıyoruz. Tür bazında en büyük artış Türk somonunda yaşandı. Uluslararası pazarda marka değeri olması için çalıştığımız Türk somonu üretimimiz önceki yıla göre yüzde 45 artarak 66 bin tonu geçti. Yine üretim planlaması kapsamına dahil edilen Türk somonu ile birlikte çipura, levrek ve midye yetiştiriciliğini de sürdürülebilirlik ilkesiyle artırmaya devam edeceğiz."

Yaklaşık 100 ülkeye geçen yıl su ürünleri ihracatı yapıldığını ve 1,7 milyar dolarlık değer elde edildiğinin altını çizen Yumaklı, Türkiye'nin su ürünlerinde net ihracatçı ülke konumunu sürdürdüğünü vurguladı.

Türkiye, 6 tarım ürününün üretiminde dünya lideri oldu

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, fındık, kuru kayısı, kuru incir, kuru üzüm ve ayva ürünlerinde dünya ihracatında birinci sırada yer aldığını açıkladı. Yumaklı, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre Türkiye'nin dünya bitkisel ürünler üretiminde 12'nci, sebze üretiminde 4'üncü ve meyve üretiminde dünyada 6'ncı sırada olduğunu bildirdi.

Yumaklı, Bağımsız Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın temel tarım ürünlerinin üretiminin yetersiz olduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesini yanıtladı.

Bakan Yumaklı, Türkiye'nin 23,9 milyon hektar işlenen tarım alanı varlığı ile 85 milyonu aşan ülke nüfusu ve 50 milyona yaklaşan turistin gıda ihtiyacının karşılanmasının yanında ihracatta da bulunarak, tarımsal hasılda Avrupa'nın birinci tarım ülkesi olma özelliğini devam ettirdiğini belirtti.

Son 3 yılda, şeker pancarı, mısır, ayçiçeği, soya, pamuk, kuru soğan, kuru fasulye, yulaf, zeytin, elma, kiraz, armut, incir, Antep fıstığı, mandarin, limon, şeftali, muz, çilek, nar, erik, ceviz, ayva, badem, kivi, Trabzon hurması, domates, biber ve lahana üretimlerinde tüm zamanların üretim rekoru kırdığını aktaran Yumaklı, "Ülkemizde uygulanan politikaların sonucunda, birim alandan elde edilen verimlilikte önemli artışlar sağlanmış ve toplam bitkisel üretim miktarımız artmıştır. 2002 yılında 98

milyon ton olan bitkisel üretim miktarı, 2023 yılında yüzde 39,5 artarak 136,9 milyon tona yükselmiştir." ifadelerini kullandı.

"Buğday unu ihracatında dünyada birinci"

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre Türkiye'nin dünya bitkisel ürünler üretiminde 12'nci, sebze üretiminde 4'üncü ve meyve üretiminde dünyada 6'ncı sırada olduğunu bildiren Yumaklı, şu bilgileri verdi:

"Ülkemiz, fındık, kiraz, incir, kayısı, ayva ve keçiboynuzu üretiminde dünya birincisi. Kavun, karpuz, hıyar, pırasa, zeytin, mandarin ve elma üretiminde dünya ikincisi. Çilek, nohut ve domates üretiminde dünya üçüncüsü. Kestane, ceviz, armut ve mercimek üretiminde dünya dördüncüsü. Şeker pancarında beşinci. Üzümde altıncı ve kütlü pamuk üretiminde yedinci sıradadır. Fındık, kuru kayısı, kuru incir, kuru üzüm ve ayva ürünlerinde dünya ihracatında lider konumdadır. Buğday unu ihracatında dünyada birinci, makama ihracatında ikinci sıradadır."

Yumaklı, Türkiye'nin tarım sektöründe yurt içi ihtiyacı karşıladığına, tarım ve gıda ürünleri dış ticaretinde de net ihracatçı olduğuna işaret ederek, "2002 yılında 3,8 milyar dolar olan tarım ve gıda ürünleri ihracatımız 2023 yılında 31 milyar dolara yükselmiş ve 2023 yılında 6,9 milyar dolar dış ticaret fazlası verilmiştir." bilgilerini paylaştı.

Çiftçilere bitkisel üretim desteklemeleri verildiğini aktaran Yumaklı, "Bakanlığımızca bitkisel üretimin artırılması kapsamında atıl ve boş alanların, nadas alanların tarımsal üretime kazandırılmasına yönelik faaliyetler sonucunda son iki yılda 4,7 milyon dekar alan tarımsal üretime kazandırılmış, nadas alanları 2,45 milyon dekar azaltılmış, tarla bitkileri ekiliş alanı 6,49 milyon dekar artırılmıştır." ifadelerini kullandı.

Tarımsal destek 2024'te 91,55 milyar lira

Yumaklı, bitkisel üretimin geliştirilmesi ve mera alanlarının ıslah edilmesi amacıyla 12 ayrı proje yürütüldüğünü vurgulayarak, şunları kaydetti:

"Tarım arazilerinin kullanımının etkinleştirilmesine yönelik olarak ekim programında olmayan ve nadasa ayrılan alanlar ile işlemeli tarıma uygun olmayan alanlarda uygun üretim tekniklerini kullanmak suretiyle bitkisel üretimin artırılması amacıyla azami yüzde 75'i aynı destek ile ülke genelinde projeler yürütülmektedir."

Türkiye'de bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik olarak çiftçilere destekleme ödemesi yapıldığını bildiren Yumaklı, bu kapsamda tarımsal desteklerin 2024 yılında 91,55 milyar lira olacağını belirtti.

Ette tartışma bitmiyor: “İhalelerde pazarlık yöntemi kamu maliyetini artırıyor”

Tüm sektörlerde olduğu gibi, eleman sıkıntısından yakınan yemek sanayicilerinin sektörel sorunları başta et olmak üzere hammadde fiyatlarının yüksekliği ve hammaddeye erişimde yoğunlaştığı görülüyor. Bunun yanı sıra, kamu ihalelerinde fiyat farkı sisteminde yaşanan sorunlar öne çıkarken, pazarlık usulünün dışına çıkılarak, genel yöntem haline geldiği vurgulanıyor.

Hüseyin Gökçe / Ankara

Ankara Sanayi Odası (ASO) Yuvarlak Masa toplantılarının konuğu 33 numaralı Hazır Yemek Sanayi Komitesi oldu.

Tüm sektörlerde olduğu gibi eleman sıkıntısından yakınan yemek sanayicilerinin sektörel sorunları ise başta et olmak üzere hammadde fiyatlarının yüksekliği ve hammaddeye erişimde yoğunlaşıyor. Yanı sıra kamu ihalelerinde fiyat farkı sisteminde yaşanan sorunlar öne çıkarken, pazarlık usulünün istisnai durumlarda uygulanması gerekirken, genel yöntem haline geldiğinin de altı çizildi. Sektör temsilcileri, hazır yemek sanayinin de teşvik belgeli yatırımlar kapsamına alınmasını isterken şunları söylediler:

Reva Yemek Gıda San. ve Tic. A.Ş Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Bozkurt “ESK et satışları marketlerle sınırlı olmamalı”

Piyasa ekonomisinin kuralları içerisinde sektörde rekabet şartlarını yerine getirmeli, geniş kitlelere hizmet sunmalıdır. ESK'nın et satışlarının marketlerden ibaret olmaması, küçük-orta ve büyük işletmelerin toplam kırmızı et üretimi içerisindeki payının artırılması için çalışmalar yapması gerekmektedir.

ESK hayvan ithalatını ve dağıtımını sadece kendisi yapıyor, özel kişi ve şirketlere ithalat izni vermiyor.

Türkiye 14 yıldan beri kesintisiz olarak canlı hayvan ve kırmızı et ithalatı yapıyor. Her bakan döneminde farklı yöntemlerle ithalat yapıldı. Bu ülkede her gün 7 milyonun üzerinde kişi hazır yemek tüketiyor. Yemeğimizde et olmama ihtimali yoktur. Bizler sadece Et ve Süt Kurumuna yoğunlaşıyoruz. İthal ettiği etten talep yaptığımızda, talebimizi karşılamamaktadır.

Nasıl başka bir sektör, ihtiyacı olan ürünü Çin'den getirebiliyorsa, kırmızı eti de uygun koşullarda, gerekli şartları taşımak koşuluyla bizim de getirebilmemizin yolu açılmalıdır.

İhbar tazminatı üzerinden gelir vergisi ve damga vergisi kesilmektedir. Burada beklentimiz ihbar tazminatlarına da tavan sınırı konulmasıdır.

Ayrıca Hükümetin kıdem tazminatı fonu hususunda çalışma yapmasını beklemekteyiz.

Yıldız Yemek Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti YKB Adnan Keskin: “Şartnameye uygun üretim yapmayan firmalar siyaseten korunuyor”

1990 yılından beri sektör içerisindeyim, sektörün en eskilerinden birisiyim.

Sektörümüzdeki en önemli sorunlardan birisi ihaleler ve ihalelerdeki fiyatlar. Zaten Türkiye'deki en büyük sorunlardan birisi Kamu İhale Kanunu'nun yüzlerce defa değişmesi. Yasa içerisinde çok ciddi boşluklar var, o nedenle ihaleleri istedikleri kişilere verebiliyorlar.

Firma, ihaleyi düşük fiyata alıyor, kamu kurumuna ihale hizmeti başlıyor, ihale hizmetinde ihale şartnamesine uygun şekilde ve gramajlarda üretim yapmıyor. Nedeni: Firmaların siyasallaşması. Gerekli üretimi yapmıyor, hizmeti vermiyor fakat kurum o ihaleyi alan firmanın üzerine gidemiyor çünkü siyasi.

“Et yığılmış durumda fiyatı yükseltmek için piyasaya sunmuyorlar”

Evet, et yığılmış durumda fakat besiciler piyasada fiyatları yükseltmek için malı kesip piyasaya sürmüyor. Şimdi besiciler ellerini kollarını sallayarak, malları dolu, malı kestirmiyorlar, kestirmedikleri için fiyatlar çok ciddi şekilde şişmiş durumda. Dünyadaki et fiyatları ile Türkiye’deki et fiyatlarını döviz 35 lira olmasına rağmen lütfen bir karşılaştırın. Şu an karkas 350 lira. Pirzola 900 lira. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir fiyat şişirmesi yok. Yurt dışındaki et fiyatları 4 Euro.

Türkiye’de asgari ücretin yüz- de 50 arttığı, gıda malzemele- rinin yüzde 300’e yakın arttığı dönemlerde enflasyon rakamı açıklanıyor, yüzde 55. Biz firmaya fiyat artışına gidiyoruz, “Devlet yüzde 55 açıklamış, ben sana yüzde 55 yapabilirim” diyor.

Şu an bizim sektörden et al- mak isteyenler toptancı etçilere müracaat ediyor, vallahi billahi hiçbir toptancı yemekçiye et vermiyor. 2 milyon limitiniz var, bankaya gidiyorsun banka “Kullandırmıyorum.” diyor. Burası muz cumhuriyeti mi?

“İthal hayvanın kesimi için süre üst sınırı getirilmeli”

Bana, organize sanayi bölgesine “Arsa tahsis ettim size, iki sene içerisinde yüzde 25’ini bitirmezsen tahsisini geri alırım, iptal ederim.” diyor. Hayvanda da “İthal ettikten sonra üç ay içerisinde kesmek zorundasın.” demesi lazım. Bak o zaman et fiyatları ne oluyor, dünya fiyatlarına geliyor mu gelmiyor mu?

Mademki ülkede eti ürettiremiyorsunuz, et ithalatının her- kes tarafından yapılabilecek şekilde getirilmesi lazım. Bu standardı devlet belirlesin, ona göre ithalat yapılınsın.

“Bankalar bankacılık yerine tefecilik yapıyor”

Modern tefeci bunlar. Bankalar bankacılık yapmıyor, tefecilik yapıyor zaten. Çeki götürüyorsunuz şu an, çekin üzerinden faktoring gibi geriye doğru hesapladıklarında yaklaşık 10 puan, 15 puan daha fazla bankaya kalıyor. Size 2 milyon liraya karşılık vadesine göre 1 milyon 600 bin lirayı veriyor, onu kullanıyorsunuz.

Ayrıca bankalar elinizdeki çeklerden garantili olanları alıyor. Sağlam olanları seçiyor ona göre kredi kullanıyor.

“Asgari ücret belirlenirken diğer yükselişler de hesaplanmalı”

Asgari ücret artırılırken diğer rakamların da yükseleceğini hesaplamak lazım. Seçimden kaynaklandı hep bunlar zaten. Adam asgari ücret 1.000 lirayken 400 liraya oturuyordu, asgari ücreti 1.500 lira yapınca kira 1.250 lira oldu. Bende 50 bin liraya

çalışan birçok aşçı var. Üniversitede 2 çocuğu okuyor, o adamın 50 bin liraya geçinmesi mümkün değil.

EMML Restoran Turizm Tic.Ltd.Şti Genel Müdürü Mustafa Nafiz Türk: “Maliyet kaynaklı fiyat değişim gereğine kimseyi inandıramıyoruz”

Biz son tüketicilere hizmet veren restoranlar zinciriyiz. Toplu yemek ihalelerine girmiyorum ama genel olarak bütün arkadaşlarımızın anlattıkları gibi, personel sıkıntısı bizde de had safhada. Kendi yetiştirdiğimiz personelleri de diğer firmalar daha fazla maaş teklif ederek transfer ediyor.

Pandemide kapalı kaldığımız dönem ve sonrasında kredi temininde büyük sıkıntılar yaşadık. Yaşanan dönemin “mücbir sebep” sayılacağı ve yaşanan sı- kıntıların düzeltileceği söylenmesine rağmen hiçbir şey düzelmedi.

Bizim yaşadığımız enflasyon ile piyasada yaşanan enflasyonun arasında çok fark var. Yani her hafta fiyatlar değişiyor, hiçbir şekilde biz bunları fiyatlara yansıtamıyoruz. Gelen insan sayısı azaldığı gibi tüketim de her geçen gün azalmaktadır.

Restoranlar ve kafeler için fiyat tabelaları asılması, fiyatlı menüler bastırılması ve müşteriye bunların sunulması için genelge yayınladılar. Bu uygu- lamaları gerçekleştirebilmemiz için de yeterli süre verilmeden denetlemeler başlatıldı.

Ellerindeki genelgeleri bile anlamayan yetisiz kişilerce denetlendik. Bazı işletmeler ceza ödemek zorunda kaldı.

Ayrıca artan maliyetlerden dolayı fiyatı değiştirmemiz gerektiğine kimseyi inandıramıyoruz, hep durduk yere zam yapılıyor zannediliyor. Düzenli olarak bütün gıda ürünlerini bizler de zamlı fiyatlar ile alıyoruz ama her aldığımızda daha farklı, her ay daha farklı olarak.

Alkollü içkilere her yıl ocak ve temmuz aylarında yapılan ÖTV artışları da sektörü çok olumsuz etkiliyor. Oysa en fazla dolaylı verginin toplandığı ve en fazla denetlenen sektörüz. Çoğu işletme KDV ve vergi ödüyor, işsizliğin azalmasına yardımcı oluyor. Destek olunmadığı gibi bi- zim önümüz kesiliyor maalesef.

Fesleğen Toplu Yemek Hizmetleri Ltd. Şti Genel Müdürü Hasan Toral: “İhaleni iptal ettirim diyen itirazcı firmalar türedi”

Şirket olarak şehir hastaneleri, kamu hastaneleri, özel kolejler ve fabrikalar gibi kurumların yemek hizmetlerini veriyoruz.

Kamu ihalelerinde ihalelere girdiğiniz zaman “dokümana itiraz” diye bir durum var. Son zamanlarda itirazcı firmalar diye adlandırılan firmalar türedi piyasada. Bu firmalar sektörümüze ve kamuya ciddi zararlar vermektedir. Şöyle ki; Bir ihaleye gireceksiniz,

05.06.24

itirazcı firma bu ihalenin dokümandaki eksikliklerine itiraz ediyor. İhaleyi biz alırsak diyor ki: “Bana bu kadar bedel vermezsen ben senin ihaleni iptal ettirim.”

İhalelerin iptal olması sebe- biyle dört yıldır pazarlık ihaleleriyle devam eden kamu hastaneleri var. Dört yıl pazarlık ihalesiyle gitmesi demek, ka- munun çok büyük zararı demek çünkü açık ihalede örnek veriyorum 100 lira fiyat veriyorsan, pazarlık ihalesinde bu işler en az 150 TL'den gidiyor.

Bununla ilgili çözüm önerimizde, dokümana itiraz sürelerinin ilan süresine itirazlarla aynı sürede olması gerekiyor.

“Şu anda pazarlık usulüyle ihale yapılamaz”

İhale Kanunu değişikliğiyle ilgili hazırlıklar olduğuna yönelik bilgiler var. İstisna ihaleleriyle ilgili... Bizim sektörde Milli Savunma Bakanlığının ihaleleri sadece istisna olarak yapılıyor.

Aslında Şu anda da pazarlık ihaleleri yapılamaz. Normalde öngörülme- yen bir durum için yapmanız gerekiyor.

“Önceden ayarlayan ihaleyi alıyor”

Bir de ihalelerde yeterlilik kriterleri belirleniyor. Örneğin, X İlinde kamu hastanesi ihaleye çıkıyor, ihalede TSE 13075, TSE 8985 gibi belgeleri olan mutfağa sahip olma şartı getiriyor. Sizin X ilinde bir mutfağınız olması lazım. Burada nasıl rekabeti sağlayacaktır? Mümkün değil. Orada bunu önceden ayarlayan firma bu ihaleyi alıyor zaten.

Zaten bir tane mutfak var o ilde sen onu nasıl kiralayıp da o ihaleye katılacaksın. Aslında böyle bir şey de yok kanunda. Bu durumu itirazlar da çözüyor.

Merkez Bankası Başkanı Fatih Karahan: KKM kaynaklı toplam zarar 833 milyar TL

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Fatih Karahan, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda; kur korumalı mevduattan (KKM) kaynaklanan toplam zararın 833 milyar TL olduğunu açıkladı.

TCMB Başkanı Fatih Karahan, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda Merkez Bankası Kanunu gereğince Merkez Bankası'nın uyguladığı politikalar ve faaliyetlerine ilişkin bilgilendirme amacıyla ilk kez milletvekillerine sunum yaptı.

Karahan-Muş arasında 'tasarruf' diyalogu

Karahan, soru cevap kısmına geçmeden önce milletvekillerini Merkez Bankası'na davet etti ve "Çayımız, kahvemiz var. Yemek ikram edemiyoruz, tasarruf tedbirleri var" dedi. Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı Mehmet Muş, "Biz yemeğimizi alır geliriz" diye yanıt verdi.

Karahan sunumunun ardından milletvekillerinin sorularını cevapladı. Karahan, 'düşük faiz oranlarına sahip bir ülkenin para birimini borçlanarak, yüksek faiz oranlarına

sahip başka bir ülkenin para birimine yatırım yapmak' anlamına gelen carry-trade ile ilgili soruya şu yanıtı verdi:

“Enflasyonla mücadelemiz carry trade üzerinden değil”

“Enflasyon mücadelemiz carry trade, sıcak para üzerinden değil. Talep üzerinden talebi kontrol ederek enflasyonu düşürme amaçlı. Geçen sene cari açık 60 milyar dolardı, şimdi 30 milyar dolar seviyesine geldi. Daha da makul seviyeye çekmek istiyoruz. Faiz arttıkça (carry-trade) daha cazip hale geliyor. Birtakım sermaye akımları olabiliyor. Son 1,5 ayda rezervlerde yaşadığımız iyileşmeye bakarsak bunların üçte biri yurt dışı kaynaklı, üçte biri bireysellerden, geri kalan üçte biri ise tüzel kişiliklerden, kurumsallardan geliyor. İhracat gelirleri ve kurumlarımızın Türk lirasına dönmesi. Yurt dışından gelen kaleme baktığımızda, üçte birin hepsi off-shore kaynaklı faiz farkından faydalanma amacıyla gelmiş değil. Üçte birin yarısı carry-trade diye nitelendirebileceğimiz kısımdan geliyor. 20 milyar doların biraz üzerinde, 10 milyar dolar carry trade var. Sermaye akımları çok büyük risk oluşturmuyor. Bunun çok yüksek olması da arzu edilen bir şey değil. Sıcak paraya bu anlamda ihtiyacımız yok. Carry-trade kaynaklı gelen para enflasyon düştükçe daha çok bonolara kayıyor. Ondan sonra da düştüğü zaman dış yatırım olarak geliyor.”

Karahan, Merkez Bankası çalışanlarına verilen performans ödemelerindeki toplam tutarın ne kadar olduğunu bilmediğini belirterek şöyle konuştu:

“MB çalışanlarına 1-2 maaş arasında tazminat ödemesi yapıldı”

“Performans ödemesi çalışanların bireysel performansını teşvik etmek amacıyla kullanılan bir sistem. 1980’lerden beri uygulanıyor, yeni bir uygulama değil. 40 yıldan fazla bir geçmişi var. Her çalışımıza vermedik. Performansa göre ödemeler yapıldı. 1-2 maaş arasında tazminat ödemesi yapıldı.”

Karahan’dan AYM’nin iptal kararına cevap

Anayasa Mahkemesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) başkanını görev süresi dolmadan değiştirme yetkisini iptal etti ve TBMM’den yetki alınmadan yapılan bu değişikliklerin anayasaya aykırı olduğuna hükmetti. Bu karar, bugün Resmi Gazete’de yayımlandı. Vekillerin AYM’nin iptal kararını sorması üzerine Karahan, “Bu karar oldukça kapsamlı, Merkez Bankası’na özgü değil. Benim yorum yapmam doğru olmayacak” diye konuştu.

Karahan, milletvekillerinin asgari ücret sorularına ise şu şekilde cevap verdi:

“Asgari ücret ifadelerimiz tavsiye niteliğinde değil”

“Asgari ücret, bir numaralı risk değil. Asgari ücretin çalışmamızda katsayı olarak etkisi var. Asgari ücret konusunda karar verici değiliz. Enflasyon hedefleri belirlenirken birtakım varsayımlar yapmak zorundayız. Asgari ücret de bunlardan bir tanesi. Bunu yaparken de daha önce yapılan açıklamaları baz aldık. İfadelerimiz,

05.06.24

tavsiye niteliğinde değil. Daha önce tek artış yapılacağı yönünde açıklamalar yapıldı. Yapmamız gereken enflasyonu en hızlı şekilde düşürmek. Bunu başardığımızda alım gücünde kalıcı bir artış olacak.”

Karahan, KKM'den kaynaklı ne kadar yük ve zarar oluştuğuna ilişkin soruya şu yanıtı verdi:

“KKM’de kademeli bir azalma öngörüyoruz”

“Son bir yıldır uygulamakta olduğumuz politikalar neticesinde KKM’ye olan talep azaldı. TL’nin cazibesi artınca KKM’ye olan talep azaldı. 70 milyar doların altına geldik. Bunu rezerv biriktirirken, sistemi zorlamadan yaptık. Bu seviye yeterli mi? Değil. Kademeli bir azalma öngörüyoruz. KKM hedeflerini bankalar için düzenledik. Önceye göre daha hızlı bir çözülme olacağını öngörüyoruz.

“KKM kaynaklı toplam zarar 833 milyar TL”

KKM kaynaklı toplam zarar 833 milyar TL. Bu zararın yüzde yüzünden fazlası oradan kaynaklanıyor, faaliyet raporumuzda açıklamıştık. Kur farklarından ileri geliyor. Bu da geçen yaz yaşanan kur atağıyla ilgili bir durum. Son dönemde kur makul seviyelere geldikçe KKM’nin yükü olmuyor.”

Cumhurbaşkanı Erdoğan açıkladı: Bayram tatili 9 güne çıkarıldı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığındaki Kabineler Toplantısı sona erdi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, toplantı sonrası yaptığı açıklamada "Kamu çalışanlarımız için 16 Haziran pazar günü başlayacak Kurban Bayramı sonrasındaki 2 günlük süreyi de idari izin kapsamına aldık. 9 günlük bir tatil imkanı sağlamış oluyoruz." ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki basına kapalı toplantı 2 saat 15 dakika sürdü.

Bayram tatili 9 güne çıkarıldı

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kurban Bayramı tatiliyle ilgili yaptığı açıklamada "Kamu çalışanlarımız için 16 Haziran pazar günü başlayacak Kurban Bayramı sonrasındaki 2 günlük süreyi de idari izin kapsamına aldık. 9 günlük bir tatil imkanı sağlamış oluyoruz." ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarından öne çıkan satır başlıkları şu şekilde oldu:

"81 vilayetimizle birlikte dünyanın farklı ülkelerinde bizleri takip eden vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. Bu sabah eğitim sırasında kaza kırımına uğrayan uçığımızda şehit olan 2 pilotumuza Allah'tan rahmet diliyorum.

05.06.24

Biz 85 milyonun tamamının hükümetiyiz. Bize oy verenler kadar, tercihini farklı yönde kullananların da hükümetiyiz.

Felaket tellallarına aldırıyoruz, fitne tüccarlarına kulak asmıyoruz. Bahanelerin arkasına sığınmadan Türkiye'yi büyütmenin mücadelesini veriyoruz.

Hükümet olarak yegane referansımız hizmetlerimiz ve eserlerimizdir. Türkiye'ye kazandırdıklarımız, hedeflerimiz ortadadır. Bizim için esas olan milletimizin takdiridir.

Toplam 52 bin metrekare kapalı alana sahip 5 adalet sarayını hizmete açtık. 972 bin metrekare kapalı alana sahip adliye binasının inşaatına başladık. İki yeni adli tıp binasının inşaatını tamamladık. Bu dönemde toplam 11 bin 370 kişi kapasiteli 14 ceza infaz kurumu faaliyete geçti. Hakim ve savcı sayımız 24 bin 829'a ulaştı. Son bir yılda toplam 2 bin 294 hakim ve savcı ataması yaptık.

Duruşmalara uzaktan katılımı sağlayan 386 SEGBİS cihazının kurulumu yapıldı ve 1 milyon 708 bin SEGBİS görüşmesi gerçekleştirildi.

8. Yargı paketiyle birlikte önemli değişikliklere imza attık. 9. Yargı paketimiz Meclisimizin gündemindedir. Hukuk uyuşmazlıklarında arabuluculuk mekanizmasıyla 1 milyon 340 bine yakın uyuşmazlık çözüme kavuştu.

1 Ocak 2024 tarihinden itibaren geçerli olan asgari ücret net 17 bin 2 TL olarak belirlendi. Böylece bir önceki döneme göre net asgari ücret artış oranı yüzde 49, 2023 Ocak dönemine göre artış oranı ise yüzde 100 olarak gerçekleşti.

"Bayram ikramiyeleri 10-14 Haziran'da ödenecek"

Emeklilerimize Ramazan ve Kurban Bayramlarında ödediğimiz bayram ikramiyeleri 3 bin liraya çıktı. Kurban Bayramı ikramiyemiz 10-14 Haziran'da ödenecek.

"Gabar'da günlük petrol üretimini 43 bin 380 varile çıkıktı"

2023 aralık ayında genel sağlık sigortası prim borcu bulunan vatandaşlarımızın borcu silindi. İşverene asgari ücret destek uygulamasında destek tutarını 700 liraya çıkardık. İşverene toplam 99,1 milyar lira asgari ücret desteği verildi. Son 1 yılda geri ödeme listemiz genişletilerek 128 adedi kanser ilacı olmak üzere toplam 570 ilaç geri ödeme kapsamına alındı. Sağlık raporu olan hastalarımızın hastanelerde sıra alıp beklememeksizin aile hekimlerine giderek ilaçlarını yazdırmalarını kolaylaştırdık.

Gabar'da günlük petrol üretimini 43 bin 380 varilin üzerine çıkararak Cumhuriyet tarihinin rekorunu kırdık, yıl sonunda günlük 100 bin varil hedefliyoruz. Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin birinci reaktörünün inşaatı yüzde 90 oranında tamamlandı, reaktörde mekanik testler yapılmaya başlandı.

05.06.24

"İstanbul'da 600 bin konutun acil dönüştürülmesi gerekiyor"

İstanbul'da bulunan toplam 7.5 milyon bağımsız bölümün 600 binin acil dönüştürülmesi gerekiyor. Pazar günü çöken bina kentsel dönüşümün İstanbul için ne kadar hayati olduğunu tekrar hatırlatmıştır. İstanbul adım atmakta geciktikçe riskler daha da artacaktır. Şehirlerimizi depreme dayanıklı hale getirmek, hangi parti olursa olsun herkes için milli bir görevdir. Bu meselenin yeterince idrak edilemediğini görüyoruz. Hassasiyetin bir an önce yerel yöneticiler tarafından gösterilmesini bekliyoruz. Dirençli şehirler projesini başlattık. Küresel bir çevre hareketine dönüşen sıfır atık ile 2023'te yüzde 35'e çıkardık. 2035 yılında hedefimiz yüzde 60'tır."

Yüksek enflasyon beklentisini körüklemek kimlerin işine geliyor?

Alaattin AKTAŞ

05 Haziran 2024 Çarşamba

Vatandaş Türkiye İstatistik Kurumu'nun açıkladığı enflasyon oranını gerçekçi bulmuyor, tamam...

Vatandaş yaşanan enflasyonun çok daha yüksek olduğunu dile getiriyor, ona da tamam...

Peki bu yaklaşım yanlış mı, değil. TÜİK, mevcut endekse göre doğru bir hesaplama yapıyor olsa bile vatandaşın yaşadığı enflasyon farklı. Bunun nedeni de TÜFE'nin madde ağırlıkları itibarıyla özellikle dar gelirli vatandaşın tüketim kalıbını tam yansıtmaması. Bu konuya başka bir gün daha detaylı değinirim.

TÜİK özellikle veri karartmaya başladığından beri inandırıcılığını iyice yitirdi. Böyle olunca ortaya alternatif hesaplamalar çıktı. Bu hesaplamalar yüksek oran verince de pek bir itibar gördü, çünkü vatandaşın hoşuna gitti.

Seçmen nasıl kendine benzeyen siyasetçiyi tercih eder, o siyasetçi de kendini bulursa, vatandaş da kendi hesapladığı enflasyona yakın oran ilan edeni doğru görmeye başladı. Vatandaş böyle davranmakta sonuna kadar haklıydı.

Bu hesaplamalara, "**Fiyat endeksi nasıl oluşturulur, hesaplama nasıl yapılır**" gibi bir soruya bilimsel yaklaşımla yanıt verebilecek konumda olanlar bile itibar etti, inandı. Evet inandı! Oysa ki bu hesaplamalar, doğruya çok yakın sonuç veriyor olsa bile, detayı açıklanmadığı için hiç de bilimsel değildi. Açıklanan, tam **nabza göre şerbet** oranıydı!

Sırf TÜİK'i eleştirmek için TÜİK'ten daha yüksek oran açıklıyor diye nasıl hesaplandığı bilinmeyen, hesaplama yapanların da bunu açıklama zahmetine katlanmadığı bir yöntem sarılmak... Tuhaf, gerçekten çok tuhaf !

05.06.24

Unutmayalım! TÜİK'in açıkladığından daha yüksek her oran daha doğru demek değildir. Bu mantıkla gidersek bugün yüksek olduğu için doğru kabul edilen oran, yarın bir başkası hesaplama yapıp daha yüksek oran ilan edince yanlış sayılacak demektir.

Yüksek oran beklentisi zarar veriyor

Bu köşede 16 Mayıs'ta yer alan yazımın başlığı şöyleydi:

“Enflasyondan gelirini kendisi artıramayanlar dışında herkes memnun!”

Bakmayın geniş bir kesimin enflasyondan dolayı yakınmasına! Dökülen timsah gözyaşı!

Gelirini kendisi belirleyemeyenler, yani artıramayanlar kimler; memurlar, işçiler, emekliler, verdiği hizmetin bedeline kamu tarafından sınırlama getirilen bazı sektörler. Bir de evi kirada olan ev sahipleri var, onları da unutmayalım.

Sattığı ürünün ya da hizmetin fiyatını maliyetindeki artış doğrultusunda, hatta daha fazla zam yaparak istediği gibi belirleyebilen çok geniş bir kesim var. En büyüğünden, en küçüğüne... İstisnalar olabilir, onları ayrı tutuyorum; ama genel durum böyle.

Satış fiyatını istediği gibi belirleyebilenler el ovuşturarak enflasyonun sürmesini, daha da önemlisi enflasyon beklentisinin hiç bitmemesini istiyor.

İnsanların zihnine enflasyonun üstesinden gelinemeyeceği öyle bir kazınsın ki, fiyat arttığında bu kimseye şaşırtıcı gelmesin. O fiyat gerçekten maliyet artışından dolayı mı yükseldi, yoksa nihai satıcı kâr marjını yüksek tutmak istediği için mi yükseldi, bu hiç sorgulanmasın.

İşte enflasyonla ilgili en büyük sorunlardan biri de bu; bu algı...

Ve daha beteri, daha kötüsü birilerinin bu algıyı sanki bile isteye körüklüyor olması...

Şu karıştırılmasın! Enflasyonun gerçekte nereye gitmekte olduğuna dönük ayağı yere basan tahminleri kastetmiyorum. O algı değil zaten. Onlar birer tahmin ve gerekçesi izah edilebilen tüm tahminlere herkesin saygısı var.

Ama insan düşünmeden edemiyor. Acaba bazı hesaplamalarda enflasyon olduğundan yüksek mi gösteriliyor, bu özellikle mi yapılıyor?

Ne yani enflasyonu TÜİK olduğundan düşük gösteriyorsa, birileri de olduğundan yüksek gösteremez mi?

Herkesin kendine göre bir çıkarı olabilir.

05.06.24

TÜİK belki aldığı talimat gereğince, belki herhangi bir talimat söz konusu olmadan üst makamlarla ters düşmemek için böyle yapıyordu.

Başkaları da belki halka şirin görünmek için, belki başka kazanımlar elde etmek için böyle davranıyordu.

Kim çıkar sağlıyor, kim zarara uğruyor?

Hadi gelin düşünelim; Türkiye'nin enflasyon belasından kurtulamayacağı algısının yerleşmesi kimlerin işine geliyor ve bu algı kimleri zarara uğratıyor?

Biraz önce dedim ya, birileri "**Enflasyon çok yükseldi, bir türlü de düşmeyecek**" diye timsah gözyaşı döküyor!

Enflasyonun düşmeyeceği algısı bu gözyaşı dökenele yarıyor, tartışmasız.

Çünkü ürettikleri mal ve hizmete diledikleri gibi zam yapıyorlar. Bir gerekçe hep var; dolar artmamışsa ücretler artmıştır, ücretler değilse artan vergidir, vergide değişiklik yoksa "**Neye zam gelmiyor ki**" gibi Türkiye'ye özgü çok inandırıcı bir gerekçe(!) vardır.

Ama diğer tarafta hem yoksulluktan kıvranıp hem de zamları tümüyle normal gören, bu şekilde şartlandırılan bir kesim var. Acaba birileri bu şartlandırma için özel çaba mı harcıyor? Öyleyse kimin adına?

Şimşek ve Çetinkaya'ya açık çağrı!

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ve TÜİK Başkanı Erhan Çetinkaya'ya düşen çok önemli bir görev var. TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranına neredeyse kimse inanmıyor. Herkes enflasyonun daha yüksek olduğunu, daha kötüsü gerilemeyeceğini düşünüyor. Baz etkisiyle yaşanacak düşüşün ne olduğu da artık iyi kötü öğrenildi, o da eskisi kadar etki etmiyor.

Yapılması gereken şudur!

TÜİK'in kapılarını bir gün herkese açın!

Öyle "**Süremiz az kaldı, herkes bir soru sorsun**" gibi bir yaklaşım sergilemeden herkesin istediğini sorabileceği bir toplantı düzenleyin. Gazeteciler de katılsın, akademisyenler de... Her soruya yanıt verin! Önce yaptığınız işin doğru olduğu, hesaplamayı doğru yaptığınız konusunda gazetecileri ve akademisyenleri ikna edin! Açın veri tabanınızı, hesaplamayı nasıl yaptığınızı anlatın!

Tabii ki eğer gizlediğiniz bir şey yoksa!

05.06.24

Bu yapılmadığı sürece enflasyonla mücadelede başarılı olunamayacağı ortada. Elbette böyle bir toplantı enflasyonu düşürmeyecektir ama vatandaşın desteğini bir şekilde almak gerekir. Bunun ilk adımı da önerdiğim şekilde bir toplantı yapmaktan geçer.

Mehmet Şimşek ve Erhan Çetinkaya... Top sizde!

BIST'te yabancı payı yüzde 40'a yaklaştı

Naki BAKIR

05 Haziran 2024 Çarşamba

BIST pay senedi piyasasında ilk beş ayda yatırımcı sayısı 684 bin 374 kişi artarak 8,3 milyona, toplam portföy değeri yüzde 40,7 büyüyerek 5,8 trilyon liraya ulaştı.

Borsa İstanbul (BIST) hisse senedi piyasasının toplam portföy büyüklüğünde yabancı yatırımcıların sahip olduğu kısım, mayıs sonu itibarıyla yüzde 40'a yaklaştı. Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) saklama verilerine göre BIST'te toplam yatırımcı sayısı mayıs sonu itibarıyla 8 milyon 296 bin 305'i yerli, 31 bin 931'i yabancı olmak üzere 8 milyon 328 bin 236'ya ulaştı.

Borsa İstanbul (BIST) pay piyasası yatırımcı sayısı ve portföy değeri						
	Yatırımcı sayısı			Portföy (Milyar TL)		
	Yerli	Yabancı	Toplam	Yerli	Yabancı	Toplam
Mayıs 23	4.570.248	19.421	4.589.699	1.723,9	644,6	2.368,5
Haziran 23	4.452.544	19.435	4.471.979	1.936,0	783,4	2.719,4
Temmuz 23	5.068.191	20.744	5.088.935	2.418,6	1.023,4	3.442,0
Ağustos 23	6.224.055	23.660	6.247.715	2.712,2	1.215,7	3.927,8
Eylül 23	7.747.328	27.523	7.774.851	2.919,3	1.725,6	4.704,9
Ekim 23	8.525.768	30.070	8.555.838	2.787,7	1.541,0	4.328,6
Kasım 23	8.176.194	29.782	8.205.976	2.880,8	1.506,7	4.387,4
Aralık 23	7.614.946	28.916	7.643.862	2.600,0	1.556,7	4.156,7
Ocak 24	7.239.205	28.213	7.267.418	2.926,7	1.726,4	4.653,1
Şubat 24	8.133.114	30.223	8.163.337	3.279,3	1.866,2	5.145,5
Mart 24	8.185.404	30.658	8.216.062	3.209,7	1.916,5	5.126,2
Nisan 24	8.167.920	30.996	8.198.916	3.508,2	2.206,5	5.714,7
Mayıs 24	8.296.305	31.931	8.328.236	3.654,6	2.284,8	5.849,4
Artış (Sayısal)						
Mayıs	128.385	935	129.320	146,4	78,3	134,7
Ocak-Mayıs	681.359	3.015	684.374	1.054,6	728,1	1.692,7
Son bir yıl	3.726.057	12.510	3.738.537	1.930,7	1.640,2	3.480,9
Artış (%)						
Mayıs	1,6	3,0	1,6	4,2	3,5	2,4
Ocak-Mayıs	8,9	10,4	9,0	40,8	46,8	40,7
Son bir yıl	81,5	64,4	81,5	112,0	254,5	147,0

05.06.24

Önceki aya göre yerli yatırımcı sayısı yüzde 1,6 oranında 128 bin 385, yabancı yatırımcı sayısı yüzde 3 oranında 935 arttı.

Böylece BIST'te pay senedi yatırımcılarının toplam sayısı bir ayda 129 bin 320 kişi arttı. Ancak son aylardaki artış ivmesine rağmen BIST pay senedi yatırımcı sayısı tarihi zirveyi gördüğü Ekim 2023'teki düzeyi henüz yakalayamadı.

Başlıca finansal yatırım araçlarının getirisinin düşük kalması üzerine özellikle geçen yıl ikinci yarıdan itibaren Borsa'da art arda gerçekleşen halka arzlara yönelen küçük tasarruf sahiplerinin etkisiyle rekor bir artış gösteren toplam yatırımcı sayısı ekim sonunda 8 milyon 555 bin 838'e ulaşmış, ancak izleyen dönemde tersine dönen eğilimle bu yıl ocak sonunda 7 milyon 267 bin 418'e kadar gerilemişti.

İzleyen iki ayda artış gözlenen yatırımcı sayısı mart sonunda 8 milyon 216 bin 62'ye yükselmiş, nisan ise 8 milyon 198 bin 916'ya gerilemişti.

Portföy 5,3 trilyon lira

BIST pay senedi piyasasında mayısta yaşanan yatırımcı artışı paralelinde toplam portföy büyüklüğü de yüzde 2,4 oranında 134,7 milyar liralık net büyüme ile 5 trilyon 849,4 milyar liraya yükseldi.

Önceki aya göre yerli yatırımcıların portföyü yüzde 4,2 oranında net 164,4 milyar lira artarak 3 trilyon 654,6 milyar, yabancı yatırımcı portföyü de yüzde 3,5 oranında 78,3 milyar lira büyüyerek 2 trilyon 284,8 milyar lira oldu. Mayıs sonu itibarıyla toplam portföyde yabancı yatırımcıların payı yüzde 39,1 olarak gerçekleşti.

BIST pay senedi toplam portföyü mayıs itibarıyla şu ana kadarki en yüksek düzeyine ulaşmış oldu. Yatırımcı sayısının şimdiye kadarki en yüksek düzeyde bulunduğu Ekim 2023'te 4 trilyon 328,6 milyar lira olan toplam pay senedi portföyü, yılın sonunda 4 trilyon 156,7 milyar liraya indikten sonra yeniden büyümeye geçerek bu yıl şubat sonunda 5 trilyon lirayı aşmış, nisan sonu itibarıyla da 5 trilyon 714,7 milyar lira olmuştu.

Beş ayda 684 bin yatırımcı

BIST pay senedi piyasasındaki toplam yatırımcı sayısında bu yılın ilk beş ayı itibarıyla net artış yüzde 9 oranında 684 bin 374'e ulaştı. Beş ayda yerli yatırımcı sayısında yüzde 8,9 oranında 681 bin 359, yabancı yatırımcı sayısında yüzde 10,4 oranında 3 bin 15 kişilik artış yaşandı. Ocak-mayıs döneminde BIST pay senedi portföyü yüzde 40,7 oranında net 1 trilyon 692,7 milyar liralık büyüme kaydetti.

Bu dönemde yerli yatırımcıların portföyünde yüzde 40,6 oranında net 1 trilyon 54,6 milyar, yabancı yatırımcı portföyünde yüzde 46,8 oranında net 728,1 milyar liralık artış yaşandı. Buna göre pay senedi portföyünde beş ayda yaşanan artışın yarıya yakını bu dönemde Borsa'ya giren 3 bin dolayındaki yabancı yatırımcıdan kaynaklandı.

Bir yılda ikiye katlandı

Son bir yılda ise yerli yatırımcı sayısı yüzde 81,5 oranında 3 milyon 726 bin 57, yabancı yatırımcı sayısı yüzde 64,4 oranında 12 bin 510, toplam yatırımcı sayısı yüzde 81,5 oranında 3 milyon 738 bin 537 kişi arttı. Mayıs itibarıyla son bir yılda BIST hisse senedi portföyünde ise yüzde 147 oranında 3 trilyon 480,9 milyar liralık net büyüme yaşandı.

Yerli yatırımcıların portföyünde bir yılda yüzde 112 oranında 1 trilyon 930,7 milyar liralık artış yaşanırken, yabancı yatırımcıların portföyünde bu dönemdeki büyüme yüzde 254,5 oranında 1 trilyon 640,2 milyar liraya ulaştı. BIST hisse senedi piyasasının toplam portföy büyüklüğü içinde yabancı yatırımcıların payı son üç aydaki yükselişle yüzde 39,1'e kadar çıktı.

Söz konusu pay, geçen yılın mayıs ayında yüzde 27,2 düzeyinde bulunuyordu. Buna göre BIST'te toplam hisse senedi portföyündeki yabancı payında son bir yılda 12 puana yakın net artış yaşandı. Yabancı payı, geçen yıl eylül sonunda yüzde 36,7'ye kadar yükseldikten sonra izleyen iki ayda yeniden düşüşe geçerek kasımda yüzde 34,3'e inmiş, son aydaki yükselişle yılı yüzde 37,5 düzeyinde kapamıştı. Bu yıl ocakta yüzde 37,1'e, şubatta yüzde 36,3'e gerileyen yabancı payı, martta yüzde 37,4, nisanda yüzde 38,9 olmuştu.

Doğru veri ile yapılan planlama...

Ferit Barış PARLAK

05 Haziran 2024 Çarşamba

İhracat rakamları artıp, ithalat rakamları düşerken: İhracatçı tedirginse... Ve...
İthalatın düşüşüne 'hammadde ithalatı' nedense...

İhracatçı neden tedirgin? Ya kar etmiyordur...

Ya ürettiği ürün ve/veya üretim şekli ve/ veya üretim şartları ve/veya teknolojisi ve/
veya lojistik eksiklikler nedeniyle yabancıyla rekabet edemiyordur ve/veya avantajı
kaybettiğini hissediyordur...

Aslında en büyük sorun:

Sanayide/üretimde **mevcut durumu, tüm gerçekliğiyle ortaya koyan bir
envanterin olmayışı...**

Binlerce kamu personeline, yüzlerce resmi veriye rağmen: Neyi ne kadar
ürettiğimizi bilmiyoruz...

Hangi üründe ne kadar ihtiyaç var bilemiyoruz...

Dahası: Hangi alanlarda ihtiyacın çok üstünde yatırım olduğunu biliyoruz; Ama o
alandaki yeni yatırım planlayanlara müdahale edip, "Farklı alanlarda yatırım
yapmalısın" diye yönlendiremiyoruz...

05.06.24

Örneğin enflasyonda da olumlu veriler gelecek...(dün de yazdım) Yüksek kur beklentisiyle, baştan atılan "fiyat yükseltici" adımlar; Carry Trade ve turizm sezonu dolayısıyla döviz fiyatında düşük oynaklık; Yaz aylarında tarım ürünlerinde doğacak arz fazlası; Benzin/motorin fiyatlarında düşüş; Ve alım gücünde yaşanacak ek daralma nedenleriyle Haziran, Temmuz, Ağustos, hatta Eylül aylarının enflasyonu yüzde 1 civarında gelebilir...

Daha da ilerisi, 1-2 ay "sürpriz yaparak" eksi enflasyon yaşanabilir...

VELHASIL

Tekrar edeyim: Olumlu (ama geçici) veriler, dirençleri/algıları kırıp, normale dönüşü hızlandırabilir mi? Zor görünüyor...

Olumlu verilerin kalıcılığı için sağlıklı/doğru verilere bağlı bir planlama gerekiyor...

Doğru veriler ışığında yapılacak reformlar ve bu reformların tavizsiz uygulaması Kasım ayından sonraki fotoğraf için önemli...

Yani, enflasyonda yüzde 38, ihracatta 270 milyar dolardan ziyade; sürdürülebilirliğe/kalıcılığa hedeflenmeli...

Abdulkadir Selvi

Irak'ta PKK'nın tasfiyesi için Suriye'de PKK'ya göz yumulacak mı?

PKK'nın 11 Haziran'da Suriye'de yapmayı planladığı seçimde geri sayım başladı. Peki sahadaki son durum ne?

1- PKK'nın 11 Haziran'da Suriye'de yapmayı planladığı seçim için ABD Dışişleri Bakanlığı adil, serbest ve şeffaf seçim ortamının olmadığını açıkladı.

2- Dikkat edin ABD 'Bu seçimler meşru değildir' demedi. Aslında Suriye'yi bölme anlamına gelecek ve PKK'ya özerk bir statü sağlamayı amaçlayan seçimlerin gayri meşru olduğunu ilan etmeleri gerekiyordu. Sadece zamanlamaya ve şekline itiraz ettiler.

ABD ENGELLEYEBİLİR Mİ?

3- Peki ABD bu seçimleri engelleyebilir mi? Elbette engelleyebilir. Peki engelleyecek mi? Ya da bu seçimleri gayri meşru ilan edecekler mi? Belli değil. Sahadaki uygulamaya bakacağız.

ABD'YE DAYATMA MI

4- Peki PKK neden şimdi seçim diye ortaya çıktı? PKK'nın seçim yapmasının ABD'nin PKK'ya açtığı alanın ötesinde bir hamle olduğu söyleniyor. PKK'nın dayatması olarak görülüyor. PKK, fiili bir durum oluşturmaya çalışıyor deniliyor. Zaten PKK öyle bir örgüt değil mi? Parmağını veren kolunu kaptırır. PKK'nın bir ajandası var. Şimdi bu ajandasını dayatıyor. Suriye'de yaptıklarından daha fazlasını istiyor.

AKIL HOCASI MCGURK

5- Ben ayrıca bu kararın PKK'nın hamisi olan Brett McGurk'tan bağımsız alındığına inanmıyorum. PKK'ya bu yol haritasını çizenin McGurk olduğuna inanıyorum. Çünkü McGurk, Trump seçilirse ABD Suriye'den çekilir diye bunun önüne geçmek için sözde seçim yaptırıp PKK'ya özerk bir statü kazandırmak istiyor.

FİİLİ DURUM

6- Amerikalılar, PKK'yı Suriye ordusunun içine monte etmek istediler. Suriye'yi zorladılar. Ama başarılı olamadılar. McGurk, Washington'dakiler seçimlerle Gazze ile, Ukrayna ile uğraşırken fiili durum yaratmak istedi.

BÖYLE BİR PAZARLIK YOK

7- Irak'ta PKK'nın tasfiyesine karşılık olarak Türkiye'nin Suriye'de PKK-PYD'ye göz yumacağı gibi spekülasyonlar yapılıyor. Adı üstünde spekülasyon ama yine de ikna edici bir cevap verilmesi gerekiyor. Böyle bir pazarlık yok. Bunlar komplo teorisi olarak görülüyor. Ancak Kalkınma Yolu Projesi üzerinden Irak'la sağlanan güçlü işbirliği zemini deklare ediliyor. Irak'tan PKK'nın temizlenmesine yönelik kararlılık vurgulanıyor. PKK'yı yasaklı örgüt ilan eden Irak'ın, devamında terör örgütü ilan edeceğine inanılıyor.

PKK OLDU SDG

8- Amerikalılar meşruiyet görüntüsüne çok önem veriyorlar. ABD, Özel Kuvvetler Komutanı Org. Thomas, PKK'nın ismini SDG olarak değiştirdiklerini itiraf etmişti. ABD'li general, SDG'nin ismine demokratik ifadesini koymak suretiyle meşruiyet sağladıklarını ifade etmişti.

9- PKK, 11 Haziran seçimleri ile Suriye'de bir alan kontrolü sağlamak istiyor. Bunu bir meşruiyet aracı olarak görüyor.

SÖZDE ANAYASA

10- PKK, ABD'nin telkinleri ile 'toplumsal sözleşme' yayımladı. Bu PKK'nın çatı örgütü olan ve Irak, Suriye, İran ve Türkiye'deki PKK yapı-lanmalarının üstünde bir konumda bulunan KCK yapılanmasını esas alan sözde anayasa olarak görülüyor. Ama bu anayasa ne seçilmiş meşru bir organ tarafından hazırlandı ne de Suriye halkının onayına sunuldu.

SURİYE'NİN ADINI DEĞİŞTİRİYORLAR

11- PKK'nın sözde anayasasında Suriye Demokratik Cumhuriyeti diye bir ülkeye referans veriliyor. Oysa Suriye'nin adı Suriye Arap Cumhuriyeti. PKK, ismini, sınırlarını, yönetim şeklini değiştireceği bir Suriye devletini referans alıyor.

KANTONLARA BÖLÜYORLAR

12- 11 Haziran seçimlerini 7 kanton 6 büyükşehir olmak üzere 104 merkezde yapmayı planlıyorlar. Suriye'nin idari yapılanması ile sorunları var. Suriye, kantonlardan oluşan bir ülke değil. Ayrıca kantonları ve şehirleri ise PKK belirlemiş durumda. Suriye kantonlardan oluşan bir devlet değil. Suriye'nin vilayetleri arasında Fırat diye bir il bulunmuyor. Ama onlar Fırat şehrinde seçim yapmayı planlıyorlar.

YÜKSEK SEÇİM KOMİSYONU

13- Tamamı PKK-PYD yönetiminden oluşan yüksek seçim komisyonu kurmuşlar. PYD yönetimindeki iki eş başkandan ve PYD yönetiminde görev yapmış olan 16 üyeden oluşuyor. Seçimlerde kimin oy kullanacağına, kimlerin aday olacağına ise PKK-PYD karar veriyor.

KİMLER OY KULLANACAK

14- 18 yaşından büyük herkesin oy kullanması gerekiyor. Ama seçmen kartı alabilmek için orada 5 yıldır oturma şartı aranıyor. Ayrıca SDG'nin silahlı yapılanmasına kayıtlı olma şartı koşuluyor. PKK, Arapları ve kendisine karşı olan Kürtleri topraklarından sürdürdüğü için diğer unsurlar seçmen kartı alamıyor.

ADAYLARA KARAR VERECEKLER

15- Şartları tutan herkes aday olamayacak. Öncelikle iki şekilde aday olunacak. Partilerin aday olduğunda yüksek seçim komisyonu, bağımsız aday olduğunda il komisyonu karar verecek. İl seçim komisyonuna itirazlar olduğunda yüksek seçim komisyonuna gidecek. Seçim komisyonu ise PKK'lılardan oluşuyor.

BÜROLARI BASIYOR

16- PKK'nın fiili durum yaratarak seçim yapmasına Kürt Ulusal Konseyi ve Arap aşiretleri karşı çıkıyor. Suriye'de Kabileler ve Aşiretler Meclisi, "Halkımızın, Suriye Birliğine zarar veren bu gibi projelere katılım sağlamamalarını saygıyla ve takdirle karşılıyoruz" diye çağrı yaptı. PKK ise seçimlerin öncesinde terör estirmeye başladı. Kürt Ulusal Konseyi'nin bürolarını basarak iki kişiyi öldürdü.

17- Seçimler yapıldığı takdirde kantonlar, Belediyeler Birliği'ne bağlı olacak. Belediyeler Birliği'nin başında ise PKK'nın belirlediği eş başkanlar yer alıyor.

ESED NEDEN SUSUYOR

18- Suriye topraklarını bölmeyi ve Suriye devleti içinde özerk bir yönetim oluşturmayı amaçlayan PKK seçimine karşı ABD dahi tepki gösterdi ama Esed yönetiminden ses çıkmıyor. Bu durum yoksa Esed, ABD ve PKK ile anlaşmış mı sorusunu akla getiriyor.

19- Suriye rejiminin ise PKK'nın bu hamleyi ABD'nin bilgisi dahilinde attığını düşündüğü ve ABD çekildiğinde örgüte bedel ödetmeyi planladığı ifade ediliyor. Ama yorum bana pek inandırıcı gelmiyor. Suriye'nin toprak bütünlüğüne sürekli olarak vurgu yapmasına rağmen Türkiye'ye karşı sesini yükselten rejim, kendi toprakları üzerinde özerk bir yönetim kurulmasına karşı bir tweet bile atmadı. Bu yönetim mi ABD çekilince bedel ödetecekti?

İbrahim Kahveci

Fakirler düşünsün...!

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 2014-2023 yılları içerisindeki seçimlerde oy oranı nerede ise aynı.

Ekonomi kötü olduğunda da aynı, iyi olduğunda da aynı...

En sabit seçmenini iki ana grup içerisinde görüyoruz:

1-Alt gelir grubu

2-Üst yaş grubu

Alt gelir grubu aynı zamanda alt eğitim grubunu da oluşturuyor. Üst yaş grubu ise aynı zamanda emekli kesimini...

2002-2016 yıllarını anlarız... Çünkü başta asgari ücret olmak üzere alt gruplarının gelirleri çok ciddi şekilde artırıldı. Mesela bugün asgari ücret açlık sınırı seviyesinde belirleniyor (ilk başlangıçlar) Oysa 2002 ve öncesinde asgari ücret yaklaşık olarak açlık sınırının yarısı seviyesindeydi. Yani bugün asgari ücret eski yıllara bakacak olursak yaklaşık olarak 9 bin lira olacaktı.

Benzer uygulamalar ilk memur maaşlarında da yapıldı. Böylece mesleğe giren ilke memur ile son memur arasındaki maaş farkı epey kapatıldı.

Ben buna taban sınıfı yükseltme projesi diyorum.

Alt gelir grupları yükselirken orta gelir grupları çökertildi. Böylece toplumda cehalet cesareti inanılmaz yükselerek "artık doktor dövebilecek" seviyelere bile ulaştı. İyi doktorlara da "giderlerse gitsinler" diyebildik.

Ve deniz bitti...

Özellikle 2021 ile alt gelir grupları adeta çökertildi. 2020'den 2022 yılına ortalama hanehalkı geliri yüzde 119 artış gösterdi. Ama en alt yüzde 35'lik kesimin gelir artışı yüzde 88,3'de kaldı. Oysa aynı dönemde en zengin yüzde 5'lik kesimin gelir artışı yüzde 155,5'e ulaşmıştı.

05.06.24

ZENGİN TÜKETİYOR

Yazının girişindeki bu yazıları şimdi yazacaklarıma hazırlık olarak ele aldım. Fakir 2014'de başlayan fakirleşmesine özellikle NASS.. politikası ile yeni bir ivme kattı. Pastayı zenginler götürürken fakirler kuru soğan yiyip reislerini yedirmediler.

Ve iş geldi çattı fatura ödemeye...

Dün Ticaret Bakanlığı mayıs ayı dış ticaret verilerini açıkladı. Buna göre tüketim malı ithalatı aylık bazda rekor kırarak 4,9 milyar doları aştı. Böylece yıllık tüketim malı ithalatı 51,7 milyar dolara ulaşarak son 1 yılda 14 milyar dolarlık artış yaşadı.

Bakın bu ne anlama geliyor ifade edeyim: Öyle bir kesim var ki ne faize bakıyor ne de fiyata... 'Pat' diye almak istediğini alıyor.

Kredi faizleri yüzde 70'lere ulaşmasına rağmen tüketim malı ithalatı rekor kırmaya devam ediyor. Mesela otomotiv ithalatı bile hız kesmiyor. Hala ayda 2,8 milyar dolarlık oto ithalatı yapıyoruz.

Ama bir şey olacak...

Mesela haziran ayı ile emekli maaşlarına zam oranı belli olacak. Ama tam da bu enflasyon zammını veremezler.

Çünkü o zamlı maaşları ödeyecek çalışanların maaşı artmıyor.

Biliyorsunuz ki, emekli maaşını çalışanlar öderler. Asgari ücrete zam yapılmadan nasıl olacak?

Muhtemelen emekliye de memura da gerçekleşen enflasyon yerine beklenen enflasyon hesabı sunulacak. Ardından da emeklilerde bu zamlar sadece kök maaşlara yansıtılacak. Böylece milyonlarca emekli sıfır zamlarla karşı karşıya kalacak.

☆☆☆

Hükûmet talebi kesmek zorunda ama kesmeye gözünü kestirdiği kesim maalesef en alt gelir grubu...

Hani yukarıda değindiğim 2 grup... Alt eğitim ve üst yaş grubu... Tam da Erdoğan'ın oy deposu olan kesim.

Bakalım ne olacak demeyeceğim, çünkü bu iki kesim büyük bir şok yaşamasına rağmen mesela 2023 seçimlerinde tepki vermediler. Zaten şu anda ödedikleri fatura da bu tepkisizlik faturası oluyor.

Erdoğan'da haklı... Porsiyonları küçültün, 3 öğünü 2 öğüne düşürün önerileri iş yapmış ve fakirlik üzerinden bile oy devşirebilmişti. Neden zenginlik versin ki!

Ama bu kesimleri canlı ve bağlı tutmanın tek yolu var: Vatan-Millet; Din-İman söylemleri.

05.06.24

Hakkari'de olanlar tam da bunun için... Zam ayı gelmeden topluma sermayesi bedava satış yapılması gerekiyor.

Kur soğan yiyin ama bizi yedirmeyin söylemi için yeni kartlar hazırlandı ve piyasa sürüldü...

Yaşasın fakirlik...

